

ΕΣΤΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΠΑ
ΑΛΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

1886

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 5 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡ. 8

N. A. G.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μαγροπούλη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΠΑ

ΑΘΗΝΗΣ

Ε. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας': 'Επι της οδού Σκαδίου, αριθ. 32.

1886

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΑ΄

Ἰσχυρὰ ἔχεται: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαφῇ γρ. 20 — Ἀντιγράφα ἔχονται ἐκτὸς Ἰαννουαρίου, Ἰουλίου, Ἰουνίου καὶ Ἰαννουαρίου. — Πρακτικὸν ἀριθμ. 1035 Σταδίου 82. 16 Φεβρουαρίου 1886

ΚΟΛΟΜΒΑ

Λεήγημα Πρωσπίρου Μαρτιέ.
(Μετάφρασις Ν. Γ. Π.)

ΙΒ΄.

Ὁ Ὅρσος εὔρε τὴν Κολόμβαν ἀνησυχούσαν κάπως ἕνεκα τῆς μακρᾶς ἀπουσίας του· ἀλλ' ἰδοῦσα τὸν ἀδελφὸν τῆς, ἀνέλαθε τὸ σύνθημα γαλήνιον καὶ μελαγχολικὸν ἄμα ἦθος αὐτῆς. Κατὰ τὸ δειπνὸν ἢ συνομιλία περιστρέφῃ εἰς θέματα παντελῶς ἀδιάφορα, ἐνθαρρυνθεὶς δ' ὁ Ὅρσος ἐκ τῆς ἀταραξίας τῆς ἀδελφῆς του, ἀφηγήθη αὐτῇ τὴν μετὰ τῶν φυγοδίκων συνάντησιν καὶ ἀπειτόλημην μάλιστα νὰ σκώψῃ τὴν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἡγωγὴν, ἧς ἐτύγχανεν ἡ μικρὰ Χιλί, ἐπιμελεῖα τοῦ θεοῦ τῆς καὶ τοῦ ἐντίμου συντρόφου του, τοῦ κῦρ Καστρικίῳ.

«Ὁ Βρανδολάτσο εἶναι τίμιος ἄνθρωπος, εἶπεν ἡ Κολόμβα· ἀλλὰ περὶ τοῦ Καστρικίῳ ἤκουσα νὰ λέγουν πῶς δὲν ἔχει ἰσθὸν καὶ ἴσθον.

— Ἐγὼ ὅμως πιστεύω, πῶς οὔτε ὁ Βρανδολάτσο ἔχει κάμμιναν διαφορὰν ἀπὸ τὸν Καστρικίῳ, οὔτε αὐτὸς ἀπὸ τὸν Βρανδολάτσο. Καὶ οἱ δύο ἔχουσι κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῆς καινῆς. Ἐδὲ πρῶτον ἐγκλήματα παρασπύρει αὐτοὺς καθ' ἡμέραν εἰς ἄλλα ἐγκλήματα· καὶ ὅμως ἴσως δὲν εἶναι χειρότεροι ἀπὸ ἄλλους, οἱ ὅποιοι δὲν τρέχουν εἰς τὸ μακρὸν.»

Ἀστραπὴ χάρις διέλαμψεν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ἀδελφῆς του.

«Ναί, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Ὅρσος· οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουν τιμὴν, ὅπως αὐτοὶ ὅμως τὴν ἐνοοῦν. Εἰς τὸν ληστρικὸν βίον τοὺς παρέσυραν ἕγρει προλήψεις καὶ ὄχι ποταπὴ πλεονεξία.»

Τοὺς λόγους τούτους ἐπηκολούθησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σιωπῆ.

«Ἀδελφε μου, εἶπεν ἡ Κολόμβα, προσφύρουσα αὐτῷ τὸν καφέν, εἰξεύρετε ἴσως πῶς τὴν περασμένην νύκτα ἀπέθανεν ὁ Κάρολος Βαττίστας Πιέτρης; Ναί, ἀπέθανεν ἀπὸ ἐλαιογενῆ πυρετόν.

— Ποίος εἶναι αὐτὸς ὁ Πιέτρης;

— Εἶναι συντοπίτης μας, ὁ ἄνδρας τῆς Μαγδαληνῆς, ἡ ὁποία εὐρέθη εἰς τὸν θάνατον τοῦ πατέρα μας καὶ ἐπῆρε τὸ χαρτοφυλάκιόν του. Ἡ

χῆρα ἦλθε καὶ μὲ παρεκάλει νὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ ποῦ θὰ ξενοχτήσουν τὸν νεκρὸν καὶ νὰ εἰπῶ κἀνὴν μοιρολόγι. Καλὸν εἶναι νὰ ἔλθετε μαζί. Εἶναι γείτονές μας, καὶ αὐτὴν τὴν χάριν δὲν ἐμποροῦμεν νὰ τὴν ἀρνηθῶμεν, καθὼς εἶναι μάλιστα μικρὸς ὁ τύπος μας.

— Δὲν πᾶς εἰς τὸ καλὸ μὲ τὰ ξενοχτίσματά σου, Κολόμβα! δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ βλέπω τὴν ἀδελφὴν μου νὰ γίνεται κοινὸν θέαμα εἰς δόλους.

— Ὅρσο, ἀπεκρίθη ἡ Κολόμβα, καθεὶς τιμᾶ τοὺς νεκροὺς τοῦ ὅπως συνείησι. Τὰ μοιρολόγια τὰ ἐπῆραμε ἀπὸ τοὺς πάππους μας καὶ πρέπει νὰ τὰ σεβώμεθα, ἀφ' οὗ εἶναι πολὺ παλαιὰ συνήθεια. Ἡ Μαγδαληνὴ δὲν ἔχει τὴν χάριν, δὲν εἰξεύρει νὰ μοιρολογήσῃ, καὶ ἡ γραῖα Φιαρδισπινα, ἡ καλλιτέρα μοιρολογίστρια τῆς χώρας, εἶναι ἀρρωστη. Ὡστε βλέπεις ὅτι πρέπει κάποιος νὰ εἰπῇ τὸ μοιρολόγι.

— Καὶ νομίζεις ὅτι ὁ Κάρολος Βαττίστας δὲν θὰ εὕρῃ τὸν δρόμον τοῦ ἄλλου κόσμου, ἂν δὲν τοῦ τραγουδήσουν ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὸ ξυλοκράβατόν του ἀνούσια μοιρολόγια; Πήγαινε καὶ σὺ νὰ ξενοχτήσης τὸν νεκρὸν, ἂν θέλῃς, Κολόμβα! θὰ σὲ συνοδεύω καὶ ἐγὼ, ἂν νομίζῃς πῶς εἶναι ἀνάγκη· ἀλλὰ νὰ μὴ μοιρολογήσῃς. Δὲν ἀρμολίζει εἰς τὴν ἡλικίαν σου, καὶ... σὲ παρακαλῶ, ἀδελφε μου.

— Ἀδελφε μου, τὸ ὑπεσχέθην. Αὐτὴ εἶναι ἡ συνήθεια ἐδώ, τὸ εἰξεύρετε, καὶ σὺς λέγω καὶ πάλιν, πῶς μόνον ἐγὼ ἔμπορῶ νὰ συνθέτω μοιρολόγια.

— Ἀνόητος συνήθεια!

— Μὲ βλάπτει πολὺ, ὅταν λέγω μοιρολόγια· διότι μοῦ ἐνθυμίζουσι τὰς ἰδικὰς μας συμφορὰς. Ἀδριον θὰ ἀρρωστήσω· καὶ ὅμως πρέπει νὰ τὸ κάμω. Δότε μοῦ τὴν ἄδειαν, ἀδελφε μου. Συλλογισθῆτε πῶς εἰς τὸ Διάκειον μοῦ εἶπετε νὰ μοιρολογήσω, διὰ νὰ διασκεδάσῃ ἡ νέα ἐκείνη Ἀγγλίς, ἡ ὁποία περιπαίζει τὰ παλαιὰ ἔθιμά μας. Νὰ μὴ μοιρολογήσω λοιπὸν σήμερον διὰ πτωχοῦς ἄνθρώπους, οἱ ὅποιοι θὰ μοῦ τὸ χρεωστῶν μεγάλην χάριν, ἐπειδὴ τὸ μοιρολόγι ἐλαφρῶνει τὸν πόνον των!

— Ἄς ἦναι, κάμε ὅπως θέλῃς. Στοιχηματίζω ὅτι τὸ ἔχεις ἀπὸ τώρα συνθεμένον τὸ μοιρολόγι καὶ δὲν θέλεις νὰ ὑπάγῃ χαμίνος ὁ κόσμος σου.

της ήσθηνσε και προς στιγμην εφοβηθημεν μη προσελθητη εκ των κακοηθων πυρετων της νησου. Ευτυχως όμως απηλλαγη του κακου, ως θα πεισθητε και ο ιδιος, διότι θα τον ιδητε λιαν προσεχως νομίζω.

— Η μίς Νέβιλ θα ανησυχησε πολύ ;

— Ευτυχως εμαθε τον κίνδυνον οτε είχε παρήλθη πλέον. Κύριε Δέλλα Ρέββια, ή μίς Νέβιλ μοι έκαμε πολύ λόγον περι υμων και περι της δεσποσύνης αδελφής σας.» Ο Όρσοσ προσέκλινε. «Και πολλήν έχει φιλιαν προς άμφοτέρους υμάς. Υπό μορφήν χαριστάτην, υπό ήθος κατά το φαινόμενον κουφρον, υποκρύπτει αυτή σύνεσιν αξιοθαύμαστον.

— Είναι θελκτικωτάτη νεανίς, είπεν ο Όρσοσ.

— Σχεδόν κατά παράκλησιν αυτής ήλθον εδώ σήμερον, κύριε. Ουδείς κάλλιον έμου εξεύρει την θλιβεράν ιστορίαν, ήν δέν επεθύμουν να ύπομνήσω εις υμάς. Έπειδή ο κ. Βάρρικίνη είναι ακόμη δήμαρχος της Πετρανέρας, και εγώ νομάρχης του νομού τούτου, περιττον είναι νομίζω να σας είπω όπόσον ολίγην αξίαν άποδίδω εις τινεσ ύπονοίας, τας όποιας, αν καλώς με έπληρορήσαν, πρόσωπα άπερίσκεπτα άνακοίνωσαν εις υμάς, και τας όποιας, το εξεύρω, άπεκρούσατε μετά της άγανακτήσεως, ήν πάντες ευλόγως προτεδύων παρ' υμών, ένεκα της κοινωνικής θέσεως και του χαρακτήρος σας.

— Κολόμβια, είπεν ο Όρσοσ τεταραγμένος, είσαι πολύ κουρασμένη και έπρεπε να υπάγης να αναπαυθής.»

Η Κολόμβια άνένευσε δια της κεφαλής. Άναλαβούσα δε την συνήθη αυτή άταραξίαν, προσήλωσε φλογερά βλέμματα επί του νομάρχου.

«Ο κύριος Βαρρικίνη, εξηκολούθησε λέγων ο νομάρχης, θα έπεθύμει σφόδρα να παύση ή μεταξύ σας έγχειρή ούτως είπειν διάθεσις... ή μάλλον ή βεβαιότης των προς άλλήλους αισθημάτων υμών. Και εγώ επίσης θα έχαιρον τά μάλιστα, αν συνδέσητε προς αυτόν σχέσεις, όποιας ήρρέπει να έχωσι προς άλλήλους άνδρες ζήτοι πάσης τιμής και ύπολήψεως...»

— Κύριε, ύπολαβών είπεν ο Όρσοσ δια φωνής ύποτρεμούσης, ουδέποτε κατηγορησα τον δικηγόρον Βαρρικίνη, οτι έδολοφόνησε τον πατέρα μου, αλλά διεπραξε μίαν πράξιν, ής ένεκα δέν μοι είναι έπιτετραμμένον να συνάψω οιασδήποτε σχέσεις προς αυτόν... Έπλασεν άπειλητικήν τινα έπιστολήν εξ όνόματος φυγοδίκου τινός... την όποιαν πλαγίως άπέδωκεν εις τον πατέρα μου. Η έπιστολή ενι λόγω αυτή, κύριε, έγινε το πιθανώς ή έμμεσος άφορμή του θανάτου του πατρός μου.»

Ο νομάρχης έμεινε προς στιγμην σύννουσ. «Αν ο κύριος πατήρ σας έπίστευσε τούτο, ένεκα του εύρεθίστου χαρακτήρος του και των προς

τον κ. Βαρρικίνη δικαστικων διενέξεων αυτού, ήτο συγγνωστός· αλλά τοιαύτη πάρωσις δέν είναι έπιτετραμμένη εις υμάς. Δέν συλλογίζεσθε, οτι ο Βαρρικίνη ουδέν συμφέρον είχε να πλάση τοιαύτην έπιστολήν;... Δέν σας λέγω τίποτε περι του χαρακτήρος του... δέν τον γνωρίζετε, και έπειτα είσθε προκατειλημμένος κατ' αυτού... αλλά δέν συλλογίζεσθε, οτι άνθρωπος γνωρίζων καλώς του; νόμους...»

— Άλλά, κύριε, είπεν ο Όρσοσ έγερθείς, σας παρακαλώ να σκεφθητε, οτι οταν λέγατε πώς ή έπιστολή εκείνη δέν είναι έργον του κ. Βαρρικίνη, σημαίνει οτι θεωρείτε ένοχον της πράξεως τον πιατέρα μου. Την προσβολήν της τιμής του, κύριε, θεωρώ προσβολήν και της ιδιότης μου τιμής.

— Είμαι πλειότερον από πάντα άλλον πεπεισμένος, κύριε, εξηκολούθησε λέγων ο νομάρχης, περι του εντίμου και άκεραίου χαρακτήρος του συνταγματάρχου Δέλλα Ρέββια... αλλά... ή γραψάς την έπιστολήν εκείνην έγινε το γνωστός ήδη.

— Ποιος; άναφώνησεν ή Κολόμβια προχωρήσασα προς τον νομάρχην.

— Φαυλόθιός τις διαπράξας πολλά εγκλήματα... από εκείνα τά όποια δέν συγχωρείτε σας οι Κορσικανοί· εις κλέπτης, κάποιος Θωμάς Βιάγκη, εύρισκόμενος σήμερον εις τας φυλακάς της Βάστιας, ώμολόγησεν οτι αυτός έγγραψε την όληθριαν εκείνην έπιστολήν.

— Δέν γνωρίζω τον άνθρωπον αυτόν, είπεν ο Όρσοσ. Και τίνα σκοπόν ήτο δυνατόν να έχη, γράφον την έπιστολήν εκείνην;

— Είναι από εδώ, είπεν ή Κολόμβια, αδελφός ενός μυλωνά, ηπου είχομεν άλλοτε. Είναι κακούργος και ψεύστης, και εις τους λόγους του δέν ήρπει να διδη κανείς πίστιν.

— Άκούσατε, εξηκολούθησε λέγων ο νομάρχης, τί συμφέρον είχαν εις την ύπόθεσιν αυτήν. Ο μυλωνάς, τον όποιον άνέφερον ή δεσποσύνη αδελφή σας, ώνομάζετο νομίζω Θεόδωρος, και είχαν ένοικιασμένον από τον συνταγματάρχην ένα μύλον, κινούμενον από το νερόν, του όποιου την κυριότητα διεξεδίκε ο κ. Βαρρικίνη. Ο συνταγματάρχης, γενναϊόδωρος ον ως πάντοτε, σχεδόν ουδέν εισόδημα έλάμβανεν εκ του μύλου του. Ο Θωμάς λοιπόν ένόμισεν, οτι αν ο κ. Βαρρικίνης κερδήση την δίκην, θα εζήτει υπέρρογκον μισθωμα, διότι είναι γνωστόν οτι ο κ. Βαρρικίνη είναι όληγον φιλοχρήματος. Ένι λόγω ο Θωμάς έπλαστογράφησε την έπιστολήν του φυγοδίκου, δια να ευχαριστήση την αδελφόν του... και αυτή είναι όλη όλη ή ύπόθεσις. Εξεύρετε οτι οι δεσμοί της συγγενείας είναι τόσο ισχυροί εν Κορσική, ώστε παρασύρουσι πολλούς και εις εγκλήματα... Λάβετε σας παρακαλώ γνώσιν αυτής της έπιστολής,

την όποιαν μοι έστειλεν ή εισαγγελεύς, δια να βεβαιωθητε περι όσων σας είπον.»

Ο Όρσοσ άνέγνω την έπιστολήν, εν ή εξετιθεντο λεπτομερως αι ήμολογίαι του Θωμά, άνέγνω δε ταύτοχρόνως αυτήν και ή Κολόμβια υπεράνιον των όμων του αδελφου της.

Άποπερατώσασα δε την άνάγνωσιν, άνεφώνησεν α' Ο Όρλανδούτσιου Βαρρικίνη ύπήγεν εις Βάστιαν πρό ενός μηνός, οτε έγινε γνωστόν, οτι έμελλε να έπιστρέψη ή αδελφός μου. Θα είδε τον Θωμάν και θα τον επλήρωσε δια να είπη τά ψεύδη αυτά.

— Δεσποσύνη, είπεν ο νομάρχης δυσανασχέτησας, εξηγείτε τά πάντα δι' εικασίων υδριστικων. Νομίζετε τούτο κατ' άλλην τρόπον προς άνεურσειν της αληθείας; Σεις, κύριε, είσθε άκαθέστειρος· είπέτε μοι, τί φρονείτε τάδε; Πιστεύετε, ως ή δεσποσύνη, οτι άνθρωπος κατηγορούμενος δια πράξεις, των όποιων ή ποινη είναι έλαφρά, είναι δυνατόν να άνανδρωθη πρόθυμως την ευθύνην εγκλήματος πλαστογραφίας, μίνον και μόνον δια να κάμη χάριν εις άνθρωπον άγνωστον εις αυτόν;»

Ο Όρσοσ άνέγνω και πάλιν την έπιστολήν του εισαγγελέως, σταθμίζων ενάστον λέξιν μετά μεγίστης προσοχής· διότι ήρ' όσον είδε τον δικηγόρον Βαρρικίνη δέν ήτο όσον πριν εύπιστος. Τελευταίον ήμεις ήναγκάσθη να ήμολογήσθ, οτι θεωρεί άποχωρήσαν την εξήγησιν. Άλλ' ή Κολόμβια άνεφώνησε μετά προδρότης.

«Ο Θωμάς Βιάγκη είναι άπιατεύον. Δέν θα καταδικασθ, ή θα δραπετευσθ των φυλακων, είμαι βεβαια!»

Ο νομάρχης ύψωσε τους όμους. «Σας άνεκοίνωσα, κύριε, ειπε, τας πληροφορίας, τας όποιας έλαβον. Άπέρχομαι τάδε και σας άφίνω να σκεφθητε. Θα περιμείνω να σας φωτίση ή έρθοφροσύνη σας, και επίξω οτι θα κατισχύση αυτή... των εικασίων της αδελφής σας.»

Αφ' ου είπεν ολίγα τινα προς δικαιολογίαν της Κολόμβιας, ο Όρσοσ επανέλαθεν, οτι μόνον ένοχον θεωρεί πλέον τον Θωμάν.

Ο νομάρχης είχαν έγερθ, όπως απέβη.

«Αν δέν ήτο τόσο άργά, ειπε, θα σας επρότεινα να έλθητε μαζί μου, δια να σας δώσω την έπιστολήν της μίς Νέβιλ... Έπι τή ευκαιρία ταύτη, θα ήδύνασθε να είπητε εις τον κ. Βαρρικίνη οτι πρό μικρού είπατε προς έμέ, και τά πάντα θα έτελελείναν.»

— Ποτέ ο Όρσο Δέλλα Ρέββια δέν θα πητήση εις οικίαν ενός Βαρρικίνη! άνέκραξεν εζ' άλλος ή Κολόμβια.

— Η δεσποσύνη είναι το γκασέμι¹⁾ της εικογενείας, καθώς φαίνεται, ειπε σκοπτικώς ο νομάρχης.

¹⁾ Τημίμησο καλοσιν εν Κορσική τον δσηγην του ποιητικού κωιδιωνσφρον κρηγ, και μεταφορικώς το μέλος της οικογενείας το διευθνον αυτήν εν σοβαράς περιστασίας.

— Κύριε, είπεν ή Κολόμβια με φωνήν σταθεράν, σας άπρατώσι. Δέν γνωρίζετε τον δικηγόρον. Είναι πονηρότατος και δολιώτατος άνθρωπος. Σας ίκετεύω, μη άναγκάζετε τον Όρσο να πράξη οτι θα του φέρη αιώνον αίσχος.

— Κολόμβια! άνεφώνησεν ο Όρσοσ, τό πάθος σε κάμνει να παραλογίζεσαι.

— Όρσο! Όρσο! σε εξορίζω εις τό κισθίτιον που σου παρέδωκα, άκουσε με, σε ίκετεύω. Μεταξύ σου και των Βαρρικίνη μεσολαβεί αίμα· μήν υπάγης εις την οικίαν του!

— Άδελφή μου!

— Όχι, αδελφέ μου, μη υπάγης, ειδ' άλλως θα φύγω και εγώ από εδώ και δέν θα με επανιδης πλέον... Όρσο, λυπήσου με!»

Και έπεσεν εις τά γόνατα.

Α Λυπούμαι τά μέγιστα, είπεν ο νομάρχης, βλέπων οτι τόσο παραδόξως ακέπτεται ή δεσποσύνη Δέλλα Ρέββια. Άλλά θα την μεταπέισητε, δέν ήμφισβάλλω.» Και ύπανοίξας την όρσαν έστάθη· έφάνητο οτι άνέμενε να τον ακολουθήσθ ή Όρσο.

«Δέν ήμπορώ να την άφήσω τάδε, είπεν ο Όρσοσ. Άύριον, αν...»

— Θα άναχωρήσω πολύ ένωρίς, άπεκρίθη ο νομάρχης.

— Τούλάχιστον, αδελφέ μου, άνεφώνησεν ή Κολόμβια ίκετικώς συνάπτουσα τας χείρας, περιμείνατε ως αύριον τό πρωί. Άρετέ με να άναθεωρήσω τά έγγραφα του πατρός μας... Δέν ήμπορείτε να μου άρνηθητε τούτο.

— Πολύ καλά, σιτταξέ τα άπόψε, άλλ' εις τό εζής δέν θα με σκοτίξης πλέον με τό άλλόκοτον αυτό μισός σου... Σας ζητώ μυριάκις συγγνώμην, κύριε νομάρχη... Και εγώ δέν είμαι τόσο καλά... Καλλίτερον θα ήτο αν τό άναβάλαμεν δι' αύριον.

— Έν νυκτι βουλή, είπεν ο νομάρχης άναχωρών. Έλπίζω αύριον να παύσωσιν όλοι οι ένδοξαίμας σας.

— Σαθερία, έφώναζεν ή Κολόμβια, πάρε τό φανάριον και ακολουθήσαι τον κύριον νομάρχην. Θα σου δώση μίαν έπιστολήν δια τον αδελφόν μου.»

Προσέθηκε δε και ολίγας λέξεις, τας όποιας μόνη ή Σαθερία ήκουσε.

«Κολόμβια, είπεν ο Όρσοσ μετά την άναχώρησιν του νομάρχου, πολύ με έλύπητες. Δέν θα ήμφορέσης λοιπόν ποτέ να ιδης οτι είναι όλοφάνερον;

— Μου έδώκατε κειρόν ως αύριον, άπεκρίθη εκείνη. Είναι όλίγη ή προθεσμία, αλλά δέν έχασα ακόμη πρσαν έλπίδα.»

Είτα δε λαβούσα δέσμην κλειδιων άνέβη δραμαία εις εν των δωματιων του άνωγαίου. Έκεί δε ήκούσθη ανοίγουσα εν σπουδή τυρτάρια, και

ερευνησάσα έν τινη γραφείω, έν ή ό συνταγματάρχης έφύλακτεν έλλοτε τά αναγκαία των έγγραφων.

[*Βραται συνέχεια].

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΓΡΑΦΙΑΣ ΠΑΡ ΕΛΛΗΞΙΝ

(Συνέχεια, βλ. σ. 74).

“Αν εις τό τέλος εκάστης εξαμηνίας οι αδελφοί Μαρκίδαι έποιούντο ή μη ύπομνήσεις τής Εφημερίδος εις τους άνκνώνστας αυτής, άγνοούμεν, επειδή και δέν έχομεν ύπ’ όψει ή μόνον 52 φύλλα και ταύτα του α’ εξαμήνου του 1793 έν τή σειρά όμως αυτών βλέπομεν έτέραν τοιαύτην ύπόμνησιν’ αυτη, άπαντώσα έν τέλει του 46 φύλλου, ήτοι έν τέλει τής 476 σελίδας τής Εφημερίδος, έχει ώδε, α με τό να έπαραιονέθησαν διάφοροι τό να λαμβάνουν άκαιρα τάς Εφημερίδας, πρέπει να φανερώσωμεν ότι τούτο δέν είναι σφάλμα έδικόν μας, άμή συμβαίνει με τό να μη στέλλονται τά όνόματα εις τον πρόποντα καιρόν. Τό λοιπόν παρακαλούμεν έπου διά τό μέλλον εξαμήνον, έπου αρχίζει τήν πρώτην του έρχομένου Ιουλίου, να σταλθώσι τά όνόματα πρώϊμα διά να τυπωθώσι κατά τό πρόπον, και τότε έμειλα βέβαιαι πως δέν θέλει παρακονέθη κανείς.»

Έν τή πρώτη των ύπομνήσεων τούτων ύπεμφίνεται άμφιβολία τις του εκδότου τής Εφημερίδος περί των προς αυτήν διαθέσεων των συνδρομητών αυτής: καταδεικνυται τό άσταθές και μη δεδηλωμένον έτι των προς αυτήν συμπαιθειών του δημοσίου, ού ένεκα ή εκδότης αυτής εύρέθη εις τήν ανάγκην, να ύπομνήση τήν προσεχτή λήξην του α’ εξαμήνου, και παρακαλίση τους εξαμήνον πληρώσαντας συνδρομήν να δηλώσωσιν έν καιρῷ, άν σκοποῦσι τήν εξακολούθησιν αυτής, ότι ν’ άποστείλωσι τό τίμημα τής συνδρομής διά τό β’ εξαμήνον’ έν τῃ δευτέρῃ διαφάνεται τό άνέφελον, ως ειπείν, του βίου τής Εφημερίδος, τό σταθερόν και δεδηλωμένον των ύπέρ αυτής και προς αυτήν συμπαιθειών και σχέσεων του δημοσίου, όπερ, κατά τήν μαρτυρίαν του Dallaway, έλογίζετο αυτήν αμέγα τι μαντεϊον και άπλήστως άνεγίνωσκειν αυτήν», προς δε έμφανίζεται τό άπρόσκοπτον αυτής υπό οικονομικήν έποψιν. Οι εκδόται τής Εφημερίδος δέν εύρηται εις τήν ανάγκην να έρωτήσωσι τους συνδρομητάς αυτής, εάν θα εξακολουθήσωσιν ή μη παρέχοντες αυτοί; τήν ύλικήν αυτών συνδρομήν’ περί τούτου εισιν έξηραλισμένοι μετά τριακοντάμηνον δημοσιογραφικόν βιον’ δέν παραπονούνται ούτε διά τό περιωρισμένον του άμφοῦ των συνδρομητών αυτής, ούτε διά τό άπρόθυμον αυτών εις τήν του τίμηματος τής συνδρομής καταβολήν, δέν εκφέρουσι τό, ως ειπείν, στερεότυπον πρόσκλησμα των πλείστον

έλληνικῶν έφημερίδων, παραπονουμένων διά τό άπρόθυμον των συνδρομητών εις έγκαιρον καταβολήν του τίμηματος τής συνδρομής. Έν τῃ λήξει του α’ εξαμήνου του 1793 οι εκδόται τής Εφημερίδος ούδέν ειχον παράπονον να διατυπώσωσιν, άλλ’ ώφειλον να δικαιολογηθώσιν άπέναντι του δημοσίου, (μετά βητά μάλιστα έν μέρος αυτου παράπονα διά τήν μη έγκαιρον τής Εφημερίδος άποστολήν), διά τάς έλλείψεις τής διεκπεραιώσεως του φύλλου αυτών όθεν ούχι άπιθάνως δυναμέθα να ισχυρισθώμεν ότι και περαιτέρω τής 28 Ιουνίου 1793 έβίωσεν ή εφημερίς, ής ή πρό τής 4 Ιανουαρίου 1793 βίος τυχίως πως εξηκριβώθη εκ τής άνευρέσεως φύλλων τινῶν, τέως παρερριμμένων έν τινι γωνία των Τρικαλών, και περί οῦ ούδεις ισκέφθη να έκφράση έστω και άπλήν ύπόνοιαν, άν και ή έλλειψις ειδήσεως έν τῷ α’ αριθμῷ του 1793 προύκαλει ταύτην και καθαδήγεια εις αναζήτησιν φύλλων τής εφημερίδος προγενεστέρας τής 4 Ιανουαρίου 1793. Απορον πως ταύτα ως και ή έν τῷ σώματι του 1793 έλλειψις σημειώσεως περί του ποσού τής καταβλητέας συνδρομής διελαβον τήν προσοχήν των περί τής Εφημερίδος γραψάντων, οτινες διεγραψαν τέλειον τον πρό του 1793 βιον αυτής, έν ή ειχον ύπ’ όψει προφανεστάτας ύπέρ του έναντιου ένδείξεις. “Αρα ούδόλοις άπορον, άν ως περί του πρό τής 4 Ιανουαρίου 1793 παρελθόντος τής Εφημερίδος, οῦτω και περί τής διαρκείας αυτής μετά τήν 28 Ιουνίου ίδιου έτους ούδέν ύπέθεστο άλλ’, άρκεσθέντες εις τά προχείρας παρατυχόντα αυτοίς φύλλα τής Εφημερίδος, άπέδωκαν αυτή τοσαύτην μόνον διάρκειαν, όσην εξεπροσώπων οι ύπ’ όψει αυτών περιελθόντες αριθμοί. Τό έφ’ ήμιν έναντίαν των τείως περί τής Εφημερίδος προγραφάντων σχηματίσαντες ιδέαν, άνταγκάσιον ήγοιμεθα να εκθέσωμεν ώδε τους λόγους τους: πείθοντας ήμας περί διαρκείας τής Εφημερίδος πέρα τής 28 Ιουνίου 1793.

Ο Αθανάσιος Σταγειρίτης, ού προεμνήσθημεν έν τῃ ιστορία των εφημερίδων, ήν διά τής Καλλιόπης έδημοσίευσε, περί τής Εφημερίδος γράφει τάδε, «κατά τό 1798 εξέδωκεν ή κύριος Πούλιος Άλλην έν Βιέννη, ήτις έπαυσε μετ’ ολίγον διά τά τότε νεανιεύματα,» εξ ον, ανεξαρτήτως του έν τῃ χρονολογίῃ τής εκδόσεως εισκομώσαντος παροράματος, έχομεν τον λόγον δι’ έν έπαυσε ή τής Εφημερίδος εκδοσις, και σχετικῶς άμα πληροφορίαν περί του χρόνου καθ’ έν επήλθεν ή ακούσις αυτής παῦσις.

Τήν τής Εφημερίδος παῦσιν, άποδίδων ή Αθανάσιος Σταγειρίτης εις τά τότε νεανιεύματα, χειραγωγεί ήμας εις εύρειν του χρόνου, καθ’ έν επήλθεν αυτη, κατ’ ακολουθίαν δε εις τήν ως έγγιστα όρισμόν του χρόνου τής διαρκείας του φύλλου τούτου.

Διά τής φράσεως «τά τότε νεανιεύματα» ή Σταγειρίτης έννοεί τάς ύπέρ τής θνεγεργείας ενεργείας Ρήγα του Φεραίου, αίς επηκολούθησεν ή υπό τής αυστριακής κυβερνήσεως σύλληψις και εκδοσις αυτου τῃ Τουρκίῃ, και ή εις ισόθιον εκ των αυστριακῶν κτήσεων ύπερορια των αδελφῶν Μαρκιδῶν, ών και τό τυπογραφειον διελύθη κατά τό 1798, διαταγή τής αυστριακής κυβερνήσεως, επειδή έν αυτῷ εξετυπώθησαν τά τε ποιήματα και αί επαναστατικῆ του Ρήγα προκηρύξεις, (ίδε Α. Π. Βρετου νεολλ. φιλολ. τόμ. 6’ σελ. 323, έν ή όμοι; επραλμένως σημεῖοται, ότι πρώτον πόνημα εκτυπωθέν έν τῷ τυπογραφείω τούτῳ ήν τό κλενδάριον του 1793, έν ή πρώτον του τυπογραφείου τούτου εινα και ή Εφημερίς, ής ή εκδοσις ηρξάτο τῷ 1791).

Εκ του συνδυασμου των πληροφοριῶν τούτων και των πρό βραχείας εκτελειῶν σκέψων δυναμέθα οὐκ άπιθάνως να συμπεράνωμεν ότι ή Εφημερίς επαιετή διήρυσσε βιον, καθ’ όσον μάλιστα οι ύπέρ τής θνεγεργείας εργαζόμενοι κατά τους τότε χρόνους άνδρες δέν ήδύνατο κατά τό όξυ τής ενεργείας αυτών στάδιον να εγκαταλείψωσιν και ειχη τό κράτιστον των όπλων αυτών.

Τον περί διαρκείας τής Εφημερίδος ισχυρισμόν ήμων τούτον κρατύνουσι και τά επόμενα:

Ο μαρκήσιος de Queux de Saint-Hilaire χρονολογικῶς δευτέρων ελληνικήν εφημερίδα άνεγραφεν άνωώνμόν τι φύλλον, ίδουθεν δθθεν τῷ 1796 υπό Ρήγα του Φεραίου έν Βιέννη, οῦ δέν ήδύνηθη, λίγει, να άνεύρη τό όνομα, παρεπέμφε δε εις επάρωσιν των λόγων αυτου τούτων, εις τό Univers (la Grèce moderne p. 404) και εις τον Monitor universel (primidi messidor an. VI).

Η άναδρομή εις τάς πηγὰς ταύτας άντι να ινισχύση τήν ύπόθεσιν περί ύπαρξείας και έτέρας έν Βιέννη εφημερίδος κατά τους τότε χρόνους, κρατύνουσι τον ισχυρισμόν ήμων περί διαρκείας τής Εφημερίδος και δημιουργούσι σφόδρα πιθανήν ύπόθεσιν του ότι άπας ή έν τῷ Univers και τῷ Monitor λόγος περί ελληνικής εφημερίδος εκδομένης έν Βιέννη κατά τους τότε χρόνους βάσειν έχει τήν Εφημερίδα των αδελφῶν Μαρκιδῶν Πουλίου.

Εξετάσωμεν εκτέρων των υπό του μαρκήσιου de Queux de Saint-Hilaire επικληθειῶν μαρτυριῶν.

Ναι μεν έν σελίδι 404 του Univers περί του Ρήγα Φεραίου άναγιγνώσκουμεν, α έν έτει 1796, ύπηρετῶν παρά τῷ ήγεμόνι τής Βλαχίας Μιχαήλ Σούτσω, μετέβη εις Βιέννην, όπου υπήθετεν ότι έδύνατο μετά μεζονος ελευθερίας να εργασθῆ συντόμως ύπέρ των σκοπῶν αυτου. Εκείθεν δε ειχεν άλληλογραφίαν μετά των μελων τής Εταιρείας, και μετά των έν Γαλλία αρχῶν του Δι-

ευλυκτηριου... Τότε δ’ έτόπωσε και τήν μεταφοράν του τής περιηγήσεως του Αναγάρδα και έδημοσίευσεν (ή publiail) ελληνικήν τινος εφημερίδα· ταύτα όμως ειαι τό πλείστον ήμαρτημένα και ανακριβῆ.

Έν πρώτοις ήμαρτημένως έχει ή δεδομένη πληροφορία ότι ή Ρήγας προσελήθη έν τῃ ύπηρεσίῃ του ύποδάρου τής Βλαχίας Μιχαήλ Σούτζου και ότι διετέλει έν αυτῇ τῷ 1796. Ναι μεν ή Μιχαήλ Σούττος ήγεμόνευσεν έν Βλαχίῃ, και ούχι άπαξ άλλα δίς, ήγεμόνευσεν όμως έν εποχάις πραγεστέρας του 1796. Κατά τό 1796 τής Βλαχίας ήγεμόνευεν ή Αλέξανδρος Υψηλάντης. Του Μιχαήλ Σούτσου ή από τής πρώτης έν Βλαχίῃ ήγεμονείας καθαιρέσις επαιετήθη ταίς βασιουργείας του διαδεχόμενου αυτον Νικολάου Μαυρογένους, εις οῦ τήν ύπηρεσίαν εισήλθεν ή Ρήγας τῷ 1786 ως ιδιαίτερος τούτου γραμματεῖς, παρ’ ή και παρέμεινεν εχρη του 1790, ήτοι εχρη του οιατροῦ τέλους του προστάτου και προϊσταμένου αυτου Νικολάου Μαυρογένους, κρατομηθέντος έν Σιστοβίω εκ διαταγῆς του τότε Μ. Βεζύρου Κασάν πασά του εκ Ρουσσουκίου. Επραλμένη επίσης τυγχάνει και ή έτέρα πληροφορία, ότι ή Ρήγας μετέβη εις Βιέννην τό πρώτον τῷ 1796 έν τῃ πρωτεύουσῃ τής Αυστρίας γνωστικουμεν αυτον διατρέποντα από του 1790, ένθα προσέφυγεν άμα τῃ κρατομήσει του προϊσταμένου αυτου. Έν τῃ πόλει ταύτη τάς διατριβάς ποιούμενος εξέδοτο οῦς τῷ 1790, τύποις μεν του Βουμειστέρου «άπάνθισμα φυσικῆς διὰ τους άγγίλους και φιλομαθείς έλληνας, εκ τής γερμανικής και γαλλικῆς διαλέκτου (σοῦτο) έρανισθείς,» τύποις δε του Τράττιερ, «σολοίον των ντελικῶν έραστων, ήτοι βιβλίον ήθικῶν περιέχον τά περιεργότερα συμβεβηκότα των ωραιότερων γυναικῶν», όπερ εκ τής γαλλικῆς μεθερμηνευσεν. Ανακριβῆς επίσης ή πληροφορία ότι μετέφρασεν ή Ρήγας τον Ανάγκραιν του έργου τούτου τήν μετάφρασιν ηρξάτο ή εκ Ζακύνθου Γεώργιος Βενδόττης, ός και άρκούντως ειχε προχωρήσει, ότε κατέλαθεν αυτον ή θάνατος ή Ρήγας συνεπλήρωσε τότε τό υπό του φίλου αυτου άρκέμενον έργο, μεταφράσας δε τά κεφάλαια λέ, μέχρι του 10’, και άναθεωρήσας τον όλον τον τόμον εξέδοτο αυτον έν Βιέννη τῷ 1797 προς όφελος τής χήρας και των όρφανῶν του φίλου αυτου (ίδε Διον. Φωτεινου ιστορ. τής γενλ. Δακίας τόμ. 6’. Nouvelle biographie generale tom 42 p. 98--101. Α. Π. Βρετου νεολλ. φιλολ. τόμ. 6’. βιογραφ. Ρήγα Φεραίου έν Αθήνας 1860). Αρ’ οῦ αί περί του Ρήγα πληροφορίες του Univers έλέγχονται οῦτως έσφαλμένοι και ανακριβῆς, δικαιούμεθα μετ’ ένδοικασμού να άπιδώμεν επί τήν τελευταίαν πλη-

ξεσημασμένων ένδυσμάτων του. Μόλις τόν επήραμεν εις τήν άγκάλην μας, μία γυναίκα, παρακολουθουμένη από είκοσι χωρικούς έρμαξ προς αυτόν.

— Θωμά μου! Θωμά μου! Σ' είσαι; Δέν σε γνωρίζω πλέον!... Θωμά μου!

Ο ταλαιπωρος χωρίς ν' αποκοιθῆ, έσφαδάξεν εις τās χείρας μας, σφαδάξων δ' έτίνασεν αίμα τριγύρω του.

— "Αχ! άνεφώνησεν, αίφνης μέ σπαρτακτικήν φωνήν ή γυναίκα, αυτός είναι!... Άνεγνώρισεν έν μεγάλον κομδίον τό όποϊον είχεν εις τό ύποκάμισόν του. . .

Ήτο αυτός πράγματι, ή σύζυγός της, ή πκτήρ τριών παιδιών, πτωχός λιθοτόμος; ή βράχος τόν όποϊον ήθελε ν' άνεκτινάξη εις τόν άέρα μέ πυρίτιδα εξεργάγη κατά τού προσώπου του; και τόν έντύφλωσε τόν δυστυχή, τόν ήκρωτηρίασε, τόν επλήγωσε θανασίμως ίσως.

Τόν μετέφερον εις τήν κατοικίαν του. ή ίατρός προσκληθείς διάταξε νά τόν στείλουν άμέσως εις Παρισίους, εις έν νοσοκομείον και νά ύποβληθῆ εις τήν θεραπείαν ενός όρθολομιάτρου. Ο φίλος μας Δεγράνζης μετά εξ έβδομάδας μου έγραψε: αό Θωμάς επέστρεψε. Θά έλθω νά σε πάρω τό μετρητέρι διά νά τόν ιδούμεν.»

Επήγαμεν δέν θά λησμονήσω ποτέ τό θέαμα εκείνο. Ο Θωμάς εκάθητο εις έν ζύλινον σακαμίνον πλησίον τής έσθεσεμένης έστίας, τούς όφθαλμούς έχων σκεπασμένους μέ λευκόν επίδεσμον· κατά τής έκοιμάτο έν νήπιον τριών μηνών έν κοράσιον τεσσάρων έτών επαιζε μέ τήν στάκτην έν άλλο, μεγαλείτερον, έτρεμεν από τό ψύχος απέναντί του, και άντικρύ τής έστίας επί τής έν άταξία κλίνης εκάθητο άπηλπισμένη, ή γυναίκα του. "Ο,τι έμάντευι κανείς από τό θέαμα εκείνο ήτο άκόμη τρομερώτερον άφ' ή,τι έβλεπον οι όφθαλμοί. Έξάπικντος επί πολλές ώρας καμμία λέξις δέν έλέχθη έν τώ δωματίω εκείνω. Η σύζυγός του Θωμά δέν έκαμνε τίποτε, δέν έφρόντιζε διά τίποτε. Οι άνθρωποι ούτοι ήσαν χειρότεροι από δυστυχείς, ήσαν κατάδικοι. "Αμα ήκουσαν τά βήματα μας έσηκώθησαν, αλλά χωρίς νά είπωσι τίποτε.

— "Ηλθαμεν νά σε ιδούμεν, είπεν ή Δεγράνζης.

— Ευχαριστώ, άφροντικό!

— Μεγάλη συμφορά σ' έβρήκε, καυμένη Θωμά!

— Ναι, κύρ Δεγράνζη!

Η φωνή του ήτο ψυχρά, χωρίς τήν παρρηκράν συγκίνησιν· δέν έπερίμενε τίποτε από κανένα. Έγώ είπα λέξεις τινές παρή βοήθειας, περιδημοσίας συμπαιθείας.

— Βοήθεια! άνέκραξεν ή σύζυγός του μέ άπηλπισμένον τόνον, έχουν χρέος νά μας δώσουν βοήθειαν· πρέπει νά μας βοηθήσουν· δέν φταίουμε· μεϊς γιατί· μεϊς ήλθε αυτό τό κακό, δέν πάγει

ν' αφήσουν τά παιδιά μου ν' αποθάνουν από τήν πείνα! . . .

Δέν έζήτη, δέν παρεκάλει, άλλ' άπήγει. Η έπιτακτική έκείνη επαιτεία μες συνεκίνησε περισσότερο από τās συνήθεις Ορηνωθίδας τών πτωχών. "Αλλ' ή συγκίνησίς μας ηύξήθη άκόμη περισσότερο ότε ή Θωμάς μέ ύπόκωφον φωνήν είπε:

— Πρέπει νά πεθάνουν τά παιδιά σου εάν στραβώθηκα! . . .

Η άνθρωπινή φωνή έχει παράδοxon πολλάκις δύναμιν. Αί λέξεις αυτές, διά φωνής άπαθούς άπαγγελλείσασιν ως άπόφασις δικαστηρίου έπροξένησεν βαθυτάτην έντύπωσιν εις τόν Δεγράνζην και εις έμέ· μόλις ήμπορέσαμεν νά ψελλίσωμεν άοριστους τινές παρηγορητικάς φράσεις, ν' αφήσωμεν όλίγα χρήματα επί τής έστίας, και άνεχωρήσαμεν μέχρι θακρύων περίλυποι. Τήν επαύριον οι λόγοι του ίατρού επηύξησαν τήν άνησυχίαν μας.

— Δέν μένει καμμία έλπίς, είπε· αί πληγαί του ίάθησαν, δέν έχει κανέν έσωτερικόν πάθημα· αλλά τόν έκυρίευσεν ή λύπη και θά τόν θανατώσῃ. Αί ισχυραί φύσεις ύπόκεινται εις τιαύτας σφοδράς άπελπισίας. Δέν είναι άπηλπισμένος μόνον αλλά και ταπεινωμένος και εξηυτελισμένος. Δέν τρώγει πλέον δέν κοιμάται πλέον· δέν θά εκπλαγώ διάλου άν μετά ένα μήνα αποθάνῃ.

Μετά ένα μήνα είχε σωθῆ και ειργάζετο.

— Διά ποίου θαύματος; άνέκραξεν ή Γκουνά.

— Διά τής άγαθοεργίας, πρώτον.

— Πώς;

— Έρώτησε τόν ίδιον, διότι ίδιού, έρχεται.

Είδομεν πράγματι προχωρούντα προς ήμας βωμάλιον άνδρα, βραχύσωμον, ψηλαφώντα διά τής βρακτιρίας του τό έδαφος και τά δεινδρύλια τής δεινδροστοιχίας ήπως βεβαιωθῆ περι τού δρόμου του.

— Έρχεται μόνος, μοι είπεν ή Γκουνά.

— Η γυναίκα του τόν έφερε μέχρι τής θύρας, άμα δ' έμεινέ μίαν φοράν εις τόν κήπον δέν έχει πλέον ανάγκην κανενός, γνωρίζει τόν δρόμον.

Έπροχωρήσαμεν προς αυτόν.

— Θωμά, τού λόγου του άπ' έδώ είναι φίλος μου και θέλει νά σε γνωρίσῃ.

— Τό λοιπόν είναι καλός άνθρωπος, άφ' ού είναι φίλος σου, άπήντησεν ή τυφλός μέ ζωηρόν τόνον.

— Ναι, ναι, Θωμά, είναι καλός άνθρωπος, διότι είκοσι χρόνια κ' έδώ κάμνει καλόν εις όλον τόν κόσμον, ως και 'ς τήν Άμερικάν άκόμη.

— Θά είναι πολύ πλούσιος! άνέκραξε μέ άφελειαν ή τυφλός.

— Όχι, δέν είναι καθόλου πλούσιος.

— Τότε μέ τί κάμνει τά τόσα καλά;

— Μέ τήν μουσικήν.

— Μέ τήν μουσικήν! επανέλαθε μετά συγκινήσεως ή τυφλός.

— "Ω, ώ! σε συγκινεί βλέπω αυτή ή λέξις. Ναι, καλέ μου Θωμά, ή Θεός έβαλε μέσα εις τό κεφάλι αυτού του άνθρώπου κάθε λογής ώραζία τραγούδια, τά ήποία τά βγάζει όταν θέλῃ, και τά τραγουδεί ή ίδιος μέ πολύ ώραι... φωνήν, ή χιλιάδες άλλαι φωναι τά τραγουδούν παντού και έτσι ολοθυρούν εις όλον τόν κόσμον εάν τά πουλά τοι ούρνου, τά ήποία μέ τό κελάδημά τους παρηγορούν όσους ύποφέρουν και εύχαριστούν όσους δέν ύποφέρουν.

— Ο φίλος σου λοιπόν έχει πολλά καλόφωνα πουλιά μέσα 'ς τό κεφάλι του;

— Ναι, Θωμά! Και ξέρεις γιατί ήθέλησε νά σε ιδῆ; Για νά σοι τραγουδήσῃ ή ίδιος κατι.

— Για 'μένα, νά τραγουδήσῃ; για 'μένα; άνέκραξεν ή τυφλός.

— Ναι, είπεν ή Γκουνά, θλίψας τήν χείρά του. Έμβα εις τήν αίθουσαν και κάθησε.

— Σ τήν αίθουσαν, όχι· τά παπούτσιά μου είναι καταλασπαμένα· μέ εάν μου δίνης τήν άδεια, θά καθήσω έξω από τήν θύρα και θ' ακούω άπ' εκεί· μέ' άρέσει πολύ αυτή ή θέσις.

— Όπως θέλεις.

Ο Γκουνά εκάθησεν εις τό κλειδοκώμβιον, ή δέ Θωμάς εις τό έξώθυρον, τήν βρακτιρίαν μεταξύ τών ποδιών του έχων, και τούς όφθαλμούς του, τούς σκεπασμένους του όφθαλμούς, ύψωμένους εις τόν ούρανόν. Ο Γκουνά έψαλε ύπερ τήν ήμισειν ώραν τεμάχια του Φαύστου, του Μερρέλ, του Γουλιέλμου Ρέλλου και του Μαγευμένου αύλου. Όλα τά άθανάτα αυτά ψαμματα άπετύπωνον εις τό ώχρον πρόσωπον του τυφλού συγκινήσεις άοριστους και βαθείας, προξένουν εις αυτόν φρικάσεις, αίντες δύο φορές άνήλθον μέχρι θακρύων. "Αμα είσίγησεν ή Γκουνά, ή Θωμάς ήγήθη ή Γκουνά προύχώρησε προς αυτόν και ή τυφλός διά τρεμούσης φωνής τῆ είπε:

— Ευχαριστώ, κύρ τραγουδιστή, μεση ώρα τώρα δέν έσυλλογιόθηκα τήν δυστυχία μου.

Η τόσον άφελής εκείνη εύχαριστήσις συνεκίνησε τόν Γκουνά, όστις άπεκρίθη:

— Καλέ μου Θωμά, θέλεις νά μου άποδείξῃς ότι πραγματικώς εύχαριστήθηκες;

— Ναι, ναι, μέ πώς ήμπορώ;

— Άν μου κάμης μία μεγάλη χάρι.

— Τι χάρι;

— Άν μου είπῃς πώς έβγήκες από τήν άπελπισίαν όπου ήσουν βυθισμένος.

— "Ω, μετά χαράς. Γιατί άμα 'μιλήσω για τόν έαυτό μου θά 'μιλήσω και για 'κεινον.

— Ποιόν εκείνον;

— Τόν κύρ Δεγράνζην.

— Τόν φίλον του φίλου μας, τόν άλλοτε δήμαρχον του χωριού;

— Ναι, αυτός μ' έγλύτωσε.

— Μέ τί; μέ τά χρήματα;

— "Ω! ναι, μου έδωσε και ή ίδιος χρήματα, έκαμε και τούς άλλους νά μου δώσουν. Τήν συνεισφορά που έπήρα τριακόσιαις δραχμαίς αυτός τήν έέργησε. Τό κοντσέρτο που μου έφερε τετρακόσιαις δραχμαίς πάλι αυτός τό έέργησε. Αυτό δέν είναι τίποτε. Μ' έβγαλε άπ' τήν κόλασι. "Ημουν χαμένος, δλότελα χαμένος. Ο καύμος μ' έτρωγε. Ο καύμος που δέν έβλεπα μ' έσκότωνε. Ίωνιωθα πώς πέθαινα· μέρα μέ τήν ήμέρα και ήθελα νά πεθάνω. Αυτός μου γιάτρεψε τήν καρδιά μου.

— Μέ ποιόν τρόπον;

— Μέ τά χρυσά του τά λόγια. Ναι, αυτός δήμαρχος, άνθρωπος άφέντης, τρείς μήνας κάθε μέρα, ήρχονταν μέ άρα δρόμο και μ' εύρισκε 'ς τό σπίτι μου. Έκάλονταν άντικρυ μου και άρχιζε νά μου 'μιλή, μία ώρα, δύο ώραις ως που νά εύχαριστηθώ.

— Και τί σοι έλεγε;

— Έπρεπε νάνε ή ίδιος έδώ για νά τά ξαναπῆ. Μά μου έλεγε κατι πράγματα που δέν τάχα ματακούσαι. . . Μου μιλούσε για τόν Θεό χιλιας φορές καλλιτέρα από 'να ιεροκήρυκα. Αυτός μέ ξανάμαθε νά κοιμούμαι!

— Πώς; σε ξανάμαθε νά κοιμάσαι; . . .

— Ναι. Είχα δύο μήνας που δέν ήμπορούσα νά κοιμηθώ· μόλις έσφαλύσαν τά μάτια μου έτιναζόμουν επάνω λέγοντας: Θωμά, είμαι στραβάς! και τότε μου ήρχονταν κατι ιδέαις, μ' έπιανε μία άπελπισία. . . Ένα πρωί νά σου κ' έρχεται.

— Θωμά, μου λέγει, εάν ξυπνήσῃς και άπόψε και σου έρθῃ 'ς τό νοσ σου τό κακό που έπαθες, πές δυνατά μία προσευχή 'ς τό Θεό, έπειτα δύο, έπειτα τρείς και θά ιδῆς πώς θά αποκοιμηθῃς.

Κατά πώς τόπος και έγινε. Ναι, είχε δικυρο· ή Πανάγαθος άποκοιμίζει όποιον έχει τόνο 'ς τήν καρδιά.

Ο Γκουνά έμειδίασε· ή Θωμάς εξηκολούθησε.

(Έπιτα τό τέλος.) (Ερη. Λογούε.)

Η ΠΡΩΤΗ ΑΓΓΛΙΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

Ός γνωστόν, από τινος χρόνου Πανεπιστήμια τινά τής Δύσεως άνεγνώρισαν τό δικαίωμα τής ίσοτιμίας εις τό θήλυ γένος και έκριναν δικαιον νά χορηγώσιν εις αυτό διπλώματα έπιστημῶν τινων, έν αις εξετάζεται ως οι άρρενες και εύδοκμει, ως φαίνεται, μετ' έφαμίλλου φήμης και φιλοτιμίας. Έν Άγγλιζ ή πρώτη νεάνις, ήτις υπέστη τήν έν τῷ πανεπιστημίω έπιστημονικήν δοκιμασίαν και έτυχεν έν αυτῇ βραβείου, είναι ή δεσποινίς Μαρία Κλάρα Δάβουες (Davies), θυγάτηρ κληρικου τινος εύσεβούς και έλλογίμου. Υποστῆσα τās εισιτηρίους εξε-

τάσεις ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Λονδίνου τῷ 1879 ἐνεγράφη ἐν αὐτῷ κατελέγη ἐν τῇ τάξει τῶν βραβευθέντων νέων. Τῷ αὐτῷ δὲ εἶται ἐξετασθεῖσα πάλιν ἔτυχεν ὑποτροφίας καὶ ἐπηνέθη ἐν τῇ δοκιμασίᾳ τῆς γερμανικῆς γλώσσας. Εὐθὺς μετὰ τὸ τέλος τῆς τριετοῦς ἀκαδημαϊκῆς φοιτήσεως ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Κανταβριγίας ὑπέστη τὴν ἐν τῇ φιλολογίᾳ ἀπολυτήριον δοκιμασίαν μετ' ἐπαίνων, τῷ δὲ 1883 κατὰ τὰς ἐν Λονδίῳ διδακτορικὰς αὐτῆς ἐξετάσεις ἐπηνέθη διὰ τὴν εὐδόκιμον μάθησιν τῆς ἀρχαίας φιλολογίας καὶ τῆς γερμανικῆς γλώσσας λαβούσα τὸν πρῶτον βαθμὸν εἰς ἀμφότερα.

Ἡ Μαρία Κλάρα Δάουες ἐβλυσεν ἐν Ἀγγλίᾳ τὰς ὄψεις καὶ τὸν θαυμασμὸν πάντων, ὅσοι πτοοῦνται περὶ τὰς καινοτομίας καὶ ἐξαίρουσιν ἐπὶ πᾶσι τὴν ἐπιτυχίαν. Τὸ ὄνομα αὐτῆς φέρεται ἀνά τὰ στόματα πάντων οὐ μόνον διὰ τὴν ἐξαίρετον αὐτῆς παιδείαν, ἀλλὰ καὶ διότι ἔταμε νέαν ὁδὸν βίου καὶ δόξης εἰς τὸ θῆλυ γένος, ὅπερ ἐν τοῖς γράμμασι τοῦλάχιστον καὶ ἐν ταῖς τέχναις τίθεται ἡδὴ ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τοὺς ἀνδρας.

Οἱ Ἀγγλοὶ ἐπευφήμησαν μεγάλως τὴν φιλότιμον ταύτην κόρην, ἥτις πρώτη καὶ θριαμβικῶς κατέρριψε τὸν φραγμὸν τῆς διακρίσεως τῶν γενῶν ἐν ταῖς ἐπιστήμασι καὶ τὴν προνομίαν τῶν ἀρρένων ἐν τοῖς ἀνωτάτοις αὐτῶν ἐκπαιδευτήρισι. Τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα, ὅπερ ἡ Μαρία Κλάρα Δάουες ἔλαβε πρὸ τίνος χρόνου ὡς βραβεῖον τῶν σπουδῶν αὐτῆς καὶ τῆς φιλολογικῆς μαθησεως, θεωρεῖται ὡς σύμβολον ἰσοτιμίας ἀμφοτέρων τῶν γενῶν πρὸς ἄλληλα καὶ ὡς ἀρραβὼν τῆς ἐν τῷ μέλλοντι ἐπιστημονικῆς αὐτῶν κοινοπραγίας. Τὰ πανεπιστήμια θὰ εἴνε τοῦ λοιποῦ αἰ κωναὶ παλαιστραὶ τῶν ἀρρένων τε καὶ τῶν θηλέων, ἢ δὲ ἀκαδημαϊκὴ τήβεννα δὲν θὰ εἴνε πλέον τὸ ἴδιον γνώρισμα τῶν θιασωτῶν τῆς μουσικῆς. Ἡ Μαρία Κλάρα Δάουες, ἥτις εἰσηγήσατο πρὸ τίνος ἐν Ἀγγλίᾳ τὴν ἰσονομίαν ταύτην τῶν γενῶν, καταλέγεται ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν αὐτῆς ἐν τῇ τάξει τῶν περιωνύμων ἱστορικῶν γυναικῶν. Ἡ Σερμίραμις, ἡ Σακπῶ, ἡ Κόρρινα, ἡ Ἰταλὶς Βικτωρία Κολλόνα, ἡς τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ κάλλος ἀπηθανάτισαν ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελος καὶ ὁ Ἀριστοῦς, ἡ Ἰωάννα Γρέϋ, ἡ κλεινὴ αὕτη διὰ τὴν πολυμάθειαν καὶ τὸν μαρτυρικὸν αὐτῆς θάνατον γυνή, ἡ ἐπικληθεῖσα «Βασίλισσα τῶν δώδεκα ἡμερῶν», ἡ Ἀγγλὶς Βάρρετ Βράουνιγκ, ἥτις ἔχει φήμην μεγαλοφυεστάτης γυναικῆς, πάντα τὰ θῆλας ταῦτα τέκνα τῆς δόξης καὶ τῆς ὑπεροχῆς μνημονεύονται ἐναμίλλως πρὸς τὴν πρώτην καὶ διαπρεπῆ αὐτῶν διδάκτορα ὑπὸ τῶν ἐπ' αὐτῇ ὑπερβαλλόντως σεμνονομένων Ἀγγλῶν. Ὅπως ἡ Κόρρινα τῆς κλεινῆς Στάελ ἐστέφθη

καὶ ἔτυχε λαμπρῶν τιμῶν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ ἔνα τὸ ὄνομα αὐτῆς διαφημισθῆ ἀνά πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, οὕτω καὶ ἡ Μαρία Κλάρα Δάουες ἐπίθεσα εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἰδίῳ τινα πῖλον ὡς σύμβολον τοῦ διδακτορικοῦ ἀξιώματος, ἐκλείσεν ἑαυτὴν οὐ μόνον εἰς πᾶσαν τὴν Ἀγγλίαν ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας χώρας, ὅπου ὁ κάλαμος, ἡ γλυφὴ τοῦ καλλιτέχνου καὶ τὸ τυπογραφικὸν ὄργανον ἔσπειραν τὴν φήμην αὐτῆς τὰ μέγιστα. Οἱ Ἀγγλοὶ μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτοῖς ὑπερηφανείας ἐν φράσει ἐξηρημένη ἦν ἐδανείσθημεν ὡδε παρ' αὐτῶν, σεμνολογοῦσι περὶ τῆς εὐφυοῦς αὐτῶν συμπολιτικῆς ὡς περὶ ἐξόχου τινὸς γυναικῆς, ἣν ἀνεβίβασαν εἰς τὴν ἄκραν τιμὴν τῶν δημοφιλῶν ἀναμορφωτῶν.

ΟΙ ΙΠΠΟΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς διὰ τῶν ἵπποσιδηροδρόμων συγκοινωνίας εἶναι σήμερον πανταχοῦ τεραστία. Ἡ ἐφεύρεσις αὐτῶν ἀποδίδεται εἰς τὸν ἄγγλον μηχανικὸν Outram, ἐξ οὗ καὶ τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῆς λέξεως Tram-way (!), ὅστις κατὰ τὸν ἸΗ' αἰῶνα ἐπειθόνη νὰ στρώσῃ σιδηρὰ ἐλάσματα στηριζόμενα ἐπὶ ξυλίνων δοκῶν ὅπως διευκολύνη τὴν ἔλξιν τῶν ἀμαξίων ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις. Μικρὸν μετὰ τὸν Outram, ὁ γάλλος μηχανικὸς Cugnot ἐπέδειξεν, ἐν ἔτει 1767, ἐνάστιον τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γαλλίας Choiseul, ἐν Παρισίοις εἰδὸς τι ὀχήματος ἀτμοκίνητου. Παρόμοιον σχεδὸν πείραμα ἔκαμιν ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς Φιλαδέλφειας καὶ ὁ ἀμερικανὸς μηχανικὸς Evans ἐν ἔτει 1803. Ἀλλὰ τὰ ἀτμοκίνητα ταῦτα ὀχήματα, οἱ πρόδρομοι τῶν ἵπποσιδηροδρόμων, ἐλησμονήθησαν ἐπὶ μακρὸν μετὰ τὴν θαυμασίαν ἐφεύρεσιν τῶν σιδηροδρόμων ὑπὸ τοῦ Στέφενσον. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1852 ἐπανῆλθε καὶ αὖθις ἐν Ἀμερικῇ τὸ ζήτημα τῆς ταχείας καὶ εὐθηνῆς συγκοινωνίας ἐντὸς τῶν πόλεων, καὶ κατασκευάσθη ἡ γραμμὴ ἀπὸ Νέας Ὑόρκης εἰς Ἀρλεμ, μετὰ τινος δὲ ἔτη, κατὰ τὸ 1856, κατασκευάσθη ἐν Βερσαλλίαις ὁ πρῶτος ἵπποσιδηροδρόμος, ὡς ἐννοοῦμεν σήμερον τὸ μέσον τοῦτο τῆς συγκοινωνίας, καὶ κατὰ τὸ 1863 ἐν Κοπενάγη, τὸ παράδειγμα δὲ τῆς Γαλλίας καὶ Δανίας ἔσπευσαν νὰ μιμηθῶσιν ἀμέσως ἄλλαι χώραι καὶ ἰδίως ἡ Ὀλλανδία καὶ ἡ Ἰταλία.

Οἱ ἵπποσιδηροδρόμοι ἔσχον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν Ὀλλανδίᾳ ἀνάπτυξιν μείζονα ἢ ἐν πάσῃ ἄλλῃ χώρᾳ, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν πληθυσμὸν αὐτῆς. Ὁφείλεται δὲ ἡ ἀνάπτυξις αὕτη εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἰδίως, ἥτις οὐδὲν παρεμβάλλει πρὸςκομμα εἰς τὴν κα-

(!) Ὅδος τοῦ Τράμ (κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ Οὐτράμ).

τασκευῆν τῶν ἵπποσιδηροδρόμων, διότι θεωρεῖ αὐτοὺς μᾶλλον ὡς μέσον ἀνέτου κυκλοφορίας τῶν κατοίκων ἢ ὡς μέσον ταχείας συγκοινωνίας. Τῇ 31 Δεκεμβρίου 1884 τὸ σύμπλεγμα τῶν Ὀλλανδικῶν ἵπποσιδηροδρόμων εἶχεν ἔκτασιν 625 χιλιομέτρων, ὑπῆρτον δὲ τὸ κοινὸν 166 μηχαναὶ, 712 ἀμαξίαι ἐπιβατῶν καὶ 305 φορτηγοὶ ἀμαξίαι. Κατὰ τὸ 1883, οἱ Ὀλλανδικοὶ ἵπποσιδηροδρόμοι εἰσέπραξαν 6,263,500 φράγκα ἐξ 24,269,000 ἐπιβατῶν, καὶ φράγκα 297,800 ἐξ ἐμπορευμάτων. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1885 κατασκευάζοντο πολλαὶ ἐπιγραμμαὶ μεγάλης ἐκτάσεως.

Ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸ 1876 ὑπῆρχον 254 χιλιομέτρα μόνον ἵπποσιδηροδρόμων, ἀλλὰ τῇ 30 Ἰουνίου 1884 εἶχον κατασκευασθῆ 1,210 χιλιομέτρα, δηλαδή πενταπλάσια σχεδόν, οἱ δὲ ἵπποσιδηροδρόμοι οὗτοι μετέφερον καθ' ἕνα τὸ 1884 περὶ τὰ 331,000,000 ἐπιβατῶν.

Ἐν Γερμανίᾳ ἡ διὰ τῶν ἵπποσιδηροδρόμων συγκοινωνία ἐβράδυνε νὰ ἀναπτυχθῆ, ἀλλὰ σήμερον δὲν εἶναι ἥττον σημαντικὴ ἢ ἐν ἄλλαις χώραις. Ὁ ἀρχαιότερος ἀστικὸς ἵπποσιδηροδρόμος τῆς Γερμανίας εἶναι ὁ τοῦ Βερολίνου—Καρλοτεν-βούργ, κατασκευασθεὶς ἐν ἔτει 1865. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἡ ἐπιτυχία τῆς γραμμῆς ταύτης καὶ τῶν ἄλλων δὲν ἦτο μεγάλη, διότι τὸ γερμανικὸν κοινὸν κατὰ μικρὸν καὶ μετὰ δυσκολίας ἐσυνείθησεν εἰς τὸ μέσον τοῦτο τῆς συγκοινωνίας, αἱ δὲ ἀρχαὶ ἐδίσταζον τὸ κατ' ἀρχαίαν νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν στρώσιν ἵπποσιδηροδρομικῶν γραμμῶν εἰς τὰς μεγάλας λεωφόρους· ἀλλὰ κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη ἔλαβον τεραστίαν ἀνάπτυξιν καθ' ἕνα τὴν Γερμανίαν καὶ δὲν ὑπάρχει σήμερον ἀξία λόγου πόλις μὴ ἔχουσα ἵπποσιδηροδρόμον. Τοσοῦτον κατέστη ἀπαραίτητος εἰς τὸ γερμανικὸν κοινὸν ἡ διὰ τούτων συγκοινωνία.

Ἐν μόνῳ τῷ Βερολίῳ 76,000,000 ἀνθρώπων ἔκαμον κατὰ τὸ 1884 χρῆσιν τοῦ μέσου τούτου τῆς συγκοινωνίας, τὸ ὅποιον ὑπεσκέλισε τὰ λεωφορεῖα καὶ τὰς ἀμάξιας. Ἐν ὅλῃ τῇ Γερμανίᾳ κατὰ τὸ 1879 ὑπῆρχον 24 πόλεις ἔχουσαι ἵπποσιδηροδρόμους ἐκτάσεως 483 χιλιομέτρων, ἐν ἔτει δὲ 1883 αἱ μὲν πόλεις ἐδιπλασιάσθησαν, ἢ δὲ ἔκτασις τῶν ἵπποσιδηροδρόμων ἐφθασεν εἰς 903 χιλιομέτρα. Αἱ διαχειριζόμεναι αὐτοὺς ἐταιρίαι εἶναι 43, ἔχουσαν 8,100 ἵππους καὶ 69 ἀτμομηχανὰς καὶ κεφάλαιον 125,000,000 φράγκων. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁμιλοῦμεν ἐνταῦθα περὶ μόνων τῶν ἵπποσιδηροδρόμων τῶν ἐργαζομένων ἐντὸς τῶν γερμανικῶν πόλεων. Ὁ δὲ ὅλικός ἀριθμὸς τῶν ταξιδευσάντων ἐπιβατῶν δι' ὅλων τῶν ἵπποσιδηροδρόμων τῆς Γερμανίας ὑπολογίζεται εἰς 164,000,000 ἐν ἔτει 1883, καὶ 190,000,000 ἐν ἔτει 1884.

Ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Αὐστρίας, οἱ ἵπποσι-

δηροδρόμοι μετέφερον ἐν ἔτει 1881 περὶ τὰ 30,000,000 ἐπιβατῶν, ἐν ἔτει δὲ 1884 περὶ τὰ 36,000,000.

Ἄλλ' ἡ Ἀμερικὴ εἶναι ἡ κοιτὴς τῶν ἵπποσιδηροδρόμων. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν λειτουργοῦσι τόσαι ἵπποσιδηροδρόμοι ὅσοι ἐν τῇ νέῃ κόσμῳ. Ἐν τῇ βορείῃ Ἀμερικῇ ὑπάρχουσι 5,000 χιλιομέτρα ἀστικῶν σιδηροδρόμων! Ἡ ἐπικρατικὴ τῆς Νέας Ὑόρκης εἶχεν 790 χιλιομέτρα κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1884, ἡ τῆς Μασαχουσέτης 500, ἡ τῆς Πενσυλβανίας 858. Ἐν τῇ Νοτίῃ Ἀμερικῇ ὑπάρχουσι 1500 χιλιομέτρα. Κατὰ τὸ 1882, οἱ ἀμερικανικοὶ ἵπποσιδηροδρόμοι μετέφερον 1,212,000,000 ἐπιβατῶν διὰ 18,000 ἀμαξίων καὶ 100,000 ἵππων!

Ἐν Γαλλίᾳ, ἐπὶ 708 χιλιομέτρων παραχωρηθέντων, ὑπάρχουσι ἐν ἐνεργείᾳ 640 χιλιομέτρα ἵπποσιδηροδρόμων ἀστικῶν, ὧν τὰ 250 ἐν Παρισίοις μετὰ 5000 ἵππων.

Ἐν Ἰταλίᾳ, οἱ ἀτμοκίνητοι ἵπποσιδηροδρόμοι ἐκτὸς τῶν πόλεων ἔλαβον μεγάλην ἀνάπτυξιν καὶ ἔχουσι ἤδη 1000 χιλιομέτρων ἔκτασιν. Ἄλλ' ἐντὸς τῶν πόλεων δὲν ἔλαβον τὴν αὐτὴν ἀνάπτυξιν, ἰδίως δὲ ἐμετριάσθη ἡ κατασκευὴ τούτων ἀπὸ τοῦ 1879. Ἢδὴ λειτουργοῦσι 200 χιλιομέτρα ἀστικῶν ἵπποσιδηροδρόμων ἰδίως ἐν Τουρίνῳ, ἐν Μιλάνῳ καὶ ἐν Νεαπόλει, συρρομένων τῶν ἀμαξίων ὑπὸ ἵππων καὶ ἡμιόνων καὶ σπανιότερον ὑπὸ ἀτμομηχανῶν.

Ἐν Ρωσίᾳ ὑπάρχουσι 600 χιλιομέτρα ἵπποσιδηροδρόμων.

Ἐν Ἰσπανίᾳ μόνον 100 χιλιομέτρα ἐντὸς τῶν πόλεων.

Ἐν Πορτογαλίᾳ εἰς μόνον ἵπποσιδηροδρόμος ὑπάρχει ἐν τῇ Λισβῶνι συρόμενος ὑπὸ ἡμιόνων.

Οἱ ἀστικοὶ ἵπποσιδηροδρόμοι τοῦ Βελγίου εἶχον ἐν ἔτει 1874 ἔκτασιν 62 χιλιομέτρων, 150 δὲ χιλιομέτρων ἐν ἔτει 1882. Αἱ Βρυξέλλαι, ἐν ἔτει 1882, εἶχον 71 χιλιομέτρα μετὰ 625 ἵππων, ἡ Λιέγη 17 χιλιομέτρα μετὰ 135 ἵππων, ἐξαιρουμένης τῆς γραμμῆς Λιέγη—Ζευμάτης ἐχούσης ἔκτασιν 7½ χιλιομέτρων μετὰ 12 ἀτμομηχανῶν. Ὑπάρχουσι δὲ ἵπποσιδηροδρόμοι ἐν Γάνδῃ, ἐν Ἀμβέρσῃ καὶ Λουβαίνῃ καὶ ἀμαξοστοιχίαι καλούμεναι ἵπποσιδηροδρομικαὶ διατρέχουσαι τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν ἀπὸ τῆς Λιέγης εἰς Βιζέ.

Ἡ Τουρίαι ἔχει τὸν τραχιόδρομον τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ Ἑλλὰς τὴν ἐξ Ἀθηνῶν μέχρι τῶν δύο Φαλήρων γραμμὴν λειτουργοῦσαν δι' ἀτμομηχανῆς, εἶται δὲ τὰς ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ μέχρι Πατησίων, Ἀμπελοκήπων καὶ Κολοκυνθοῦς γραμμὰς. Πρὸς δὲ τὸν ἐν Πειραιεὶ ἵπποσιδηροδρόμον.

Ἐν Αὐστραλίᾳ, ἡ ἀποικία τῆς Νέας Οὐαλλίας εἶχε κατὰ τὸ 1884 ἵπποσιδηροδρόμους ἐκτάσεως 35 χιλιομέτρων.

Ἄρ. Β.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν Ἀγγλίᾳ κατασκευάζεται πρό τινας νέον εἶδος ὑφάσματος ἐκ γόγγυρος φελίνων στήμονα, καὶ μάλλινον ἢ βαμβάκινον ἢ μεταξίνον ὑφάδιον. Ὁ στήμων ἀποτελεῖται ἐκ λεπτοτάτων νημάτων φελού, δι' ἐργαλείων κατ'ἀλλήλων κοπτομένων, ἐπειδὴ δ' εὐκολωτάτη εἶναι ἢ βαρῆς αὐτῶν, τὸ οὕτω κατασκευαζόμενον ὑφάσμα οὐδεμίαν φκίναται ἔχον διαφοράν ἀπὸ τῆς συνήθους ὑφάσματος. Ἔχει δὲ τοῦτο τὸ πλεονέκτημα, ὅτι οἱ φοροῦντες ἐνδύματα ἐκ τοιούτου ὑφάσματος ἐρραμμένα ἐπιπλέουσι τοῦ ὕδατος καὶ αὐτοὶ οἱ μὴ εἰξεύροντες νὰ κολυμβῶσι δύνανται νὰ μένωσιν ἀκινδύνως ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὡς ἄλλοι Ἰρλίτωνες. Πρὸς βεβαίωσιν τοῦτου πολλὰ πειράματα ἐγένοντο ἐπ' ἐσχάτων ἐν Γαλλίᾳ, ἐπιτυχόντα πάντα, ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ ἔχουσι προμηθευθῆ ἅνι μίαν ἐνδυμασίαν ἐκ φελίνου ὑφάσματος κατασκευασμένην.

Τὴν ὁσημέραι ἀναπτύσσουμένην τάσιν πρὸς ἐξερῶν-νησιν ἀγνώστων χωρῶν καὶ πρὸς προαγωγήν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας διὰ τῆς δημιουργίας νέων ἀγορῶν ἐν χώρᾳ τῆς ἀπροσπίτου αὐτοῦ, μαρτυρεῖ πλὴν ἄλλων καὶ ὁ πολλαπλασιασμός καὶ ἡ πρόοδος τῶν γεωγραφικῶν ἐταιριῶν. Ἐπάρχουσι σήμερον 94 γεωγραφικαὶ ἐταιρίαι ἐν 85 πόλεσιν 20 ἐπικρατειῶν εἰς ταύτας δὲ προστεθεισῶσαν καὶ 54 παραρτήματα αὐτῶν ἐν 51 πόλεσιν καὶ 10 ἐμπορικῶν γεωγραφικῶν ἐταιριῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐταιριῶν ὑπερβαίνει τὰς 48000, τὰ δὲ ἐτήσια ἔσοδα αὐτῶν εἰσι περίπου 1500000, ὧν 500000 προέρχονται ἐξ ἐπιχειρήσεων. Αἱ πλουσιώταται τῶν ἐταιριῶν τούτων εἶναι ἡ βασιλικὴ γεωγραφικὴ ἐταιρία τοῦ Λονδίνου, ἡ Αὐτοκρατορικὴ βωσσοικὴ γεωγραφικὴ ἐταιρία τῆς Πετροποπόλεως καὶ ἡ ἐν Γερμανίᾳ, Ἀφρικανικὴ ἐταιρία τοῦ Βερολίνου. Ἐκ τῶν γεωγραφικῶν ἐταιριῶν 26 ὑπάρχουσι ἐν Γαλλίᾳ, 24 ἐν Γερμανίᾳ, ἅνι 6 ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Ἑλβετίᾳ, 5 ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ (αἱς προστεθεισῶσαν καὶ τινες ἐπ' ἐσχάτων ἰδρυθεῖσαι τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ περιηγητοῦ Στάνλεϋ), 4 ἐν Ῥωσίᾳ, 3 ἐν Βρασιλίᾳ, ἅνι 2 ἐν Αὐστρίᾳ, Ἡνωμέναις πολιτείαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, Βελγικῇ, Ὀλλανδίᾳ, Πορτογαλίᾳ, Ἰσπανίᾳ καὶ Ἀργεντινῇ πολιτείᾳ καὶ ἅνι 1 ἐν Δανίᾳ, Σουηδίᾳ, Ἰαπωνίᾳ, Ῥωμανίᾳ, Αἰγύπτῳ καὶ Μεξικῷ. Ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ οὐδεμία τοιαύτη ἐταιρία συνεστήθη ἄχρι τοῦδε, εἰ καὶ μεγάλα ἐκτάσεις τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Ἀλβανίας σημειοῦνται ἐν τοῖς γεωγραφικοῖς πινάξιν ὡς μὴπω ἐξερῶνθησάσαι.

Πρὸ δέκα ἢ δεκαπέντε ἐτῶν ἦσαν συνηθέσταται ἐν Ἰνδικῇ αἱ σατῶναι, ὅ ἐστιν αἱ ἐκαούσαι ὀλοκαυτώσεις τῶν χερῶν, αἱτινες ζῶσαι συνεκαίοντο ἐν τῇ πυρᾷ τοῦ θανόντος συζύγου των. Καὶ ἡ ἀκογένεια τοῦ θανόντος καὶ οἱ ἱερεῖς κατέβαλλον πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως πείθουσι τὰς ἀτυχεῖς ἐκαίνας γυναῖκας νὰ προτιμῶσι τὸν ἐνδοξον θάνατον διὰ τοῦ πυρός, δι' οὗ ἀποτεροῦνται καὶ τοῦ συζύγου τὸ πτώμα, ἀπὸ ζωῆς ἀτίμου καὶ κατησχυμένης. Σήμερον ὅμως πολλαὶ γῆραι ἐν Ἰνδικῇ, ἀναισθητοῦσαι πρὸς τοιαύτην δόξαν, ἐγκαταλείπουσι τὸν νεκρὸν τοῦ ἀνδρός των νὰ κατ'ἀνευ συντροφίας, ἀφ' οὗ μάλιστα εἶναι βέβαιον, ὅτι ἂν τις τολμήσῃ νὰ τὰς ἐξανγκάσῃ θὰ τύχῃσι τῆς προστασίας τῆς

Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως. Ἐνίοτε ἔρχονται καὶ εἰς δευτερον γάμον, συνήθως ὅμως ἐπιδίδονται εἰς ἔργον τι βιοποριστικόν, ὅπως μὴ ἔχουσι τὴν ἀνάγκην τῶν καταρροῦντων αὐτὰς συγγενῶν. Τινὲς τούτων μάλιστα σπουδάζουσι ἰατρικὴν, ἄλλα γίνονται διδάσκαλοι ἢ νοσοκόμοι πρό τινας δὲ μία γῆρα συνέστησεν ἐν Βομβάῃ βιβλιοπωλεῖον.

Τοσοῦτον φαίνεται προόδουσαν ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ἐν Ἰαπωνίᾳ, ὥστε ἐπισοδητὴ κατέστη παρὰ τοῖς Ἰαπωνοῖς ἡ ἑλληφίς γουβεργαντῶν. Ἀντιδρῶν νὰ προσκαλέσῃ τοιαύτας ἐξ Εὐρώπης, ὡς ἀλλαγῶν συνειθίζετο, συνετώτερον σκεπτόμενοι ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσιν Ἰαπωνίδας, ὅπως ἐν Εὐρώπῃ μερφοθῶσι καὶ ἐπανέλθωσιν ὡς γουβεργαντῶν εἰς τὴν πατρίδα των. Ὅθεν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους τούτου δωδεκάς Ἰαπωνίδων ἀφίκετο εἰς Γαλλίαν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἀφ' οὗ δὲ περτωσάσαι τὰς σπουδῶν των ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ θὰ μεταβῶσι πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῶν εἰς Ἀγγλίαν καὶ εἰς Γερμανίαν, ὅπου θὰ διαμείνωσιν ἐξ ἡμέρας ἢ ἐν ἔτος.

Περιεργόταται εἶναι αἱ γενόμεναι παρατηρήσεις περὶ τῆς διακοπῆς τῆς ζωῆς καὶ τῆς μετέπειτα ἀναζωογονήσεως ὀργανικῶν τινῶν ἕντων. Ἀποξηραίνοντες, γράφει διάσημὸς τις ζωολόγος, ἢ καὶ μόνον ἀποστεροῦντες αὐτὰ τὴν θερμότητα δυνάμεθα ἐπὶ μῆνας καὶ ἔτη ὅλα νὰ διακλύωμεν τὰς ζωϊκὰς λειτουργίας ἕντων τινῶν ἀτελῶν ἐχθόντων ὀργανισμῶν, οἷοι οἱ βράτραχοι, ὕδροδιὰ τινι ἕντομα, ἢ ἀπὸ δυν ὀστρακωδῶν, τροχοφόρων, τριτικῶν σκυλῆκων καὶ νὰ τὰ ἀναζωογονήσωμεν μετὰ ταῦτα, ἀποδίδοντες αὐτοῖς τὴν ἀναγκαίαν ὑγρασίαν ἢ θερμότητα. Παραπλήσια παρατηρήθησαν καὶ περὶ τινῶν φυτῶν. Εἰ καὶ ὑπάρχουσι πολλοὶ σπόροι, οἵτινες μετὰ παρέλευσιν ἡμερῶν τινῶν χάνουσι πᾶσαν ζωογόνον δύναμιν, μνημονεύονται ὅμως καὶ παραδείγματα σπόρων πέπονος καὶ ὀσπρίων, βλαστησάντων μετὰ τριάντα ἢ καὶ τεσσαράκοντα ἔτη λέγεται μάλιστα ὅτι σπαρέντες κατωρῶθη νὰ βλαστήσωσι καὶ σπόροι ἡλιοτροπίου καὶ μηδικῆς πῶς ἐν γαλακτορρομαίτοις τάφοις, ὅπου εἶχον ἐναποτεθῆ εὐρεθέντες πρὸ δεκαπέντε ἢ δεκαῆξ αἰώνων.

Ἡ χρῆσις τοῦ τέλου εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν μάλιστα πρὸ δύο αἰώνων· νῦν δὲ τοιαύτη γίνεται κατανάλωσις αὐτοῦ, ὥστε μόνον εἰς Λονδίνον εἰσάγονται κατ' ἔτος 100 ἑκατομμύρια λιτρῶν περίπου. Τούτων τὰ 60 προμηθεύονται οἱ Ἀγγλοὶ ἐκ τῆς Σινικῆς, τὰ 27 ἐκ τῶν Ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν καὶ τὰ λοιπὰ 13 ἑκατομμύρια ἐκ τῆς Κεβλάνης καὶ τῆς Ἰάδας. Στόλοι ὀλοκαυτῶν μεγίστων ἀτμοπλοίων μεταξέρουσι τὸ τέλιον εἰς Ἀγγλίαν διανύουσι δὲ τὰ τμήματα ταῦτα τὴν ἀπὸ Σινικῆς εἰς Λονδίνον ὁδοὺ διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέξ ἐντὸς ἐξ ἡβδομάδιων.

Κατ' ἔτος δὲ γίνεται, οὕτως εἰπεῖν, ἀγῶν δρόμου τῶν κομιζόντων τὸ τέλιον ἀτμοπλοίων. Τὸ πλοῖον, ὅπερ φθάσει πρῶτον μὲ φορτίον τέλου τῆς νέας συγκομιδῆς λαμβάνει ὡς ἄθλον ὑπέρογκον χρηματικὸν ποσόν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ φορτίου καρποῦνται κέρδη τεράστια, διότι τὸ πρῶτον φορτίον τῆς νέας συγκομιδῆς προπωλεῖται ὅλον μὲ μείζον ὑπερτίμησιν.